

## ΣΟΥΜΑΝ

Ο Ρομπέρ Αλεξάντερ Σούμαν (1810-56) γεννήθηκε στο Τσβίνκαου της Σαξονίας. Από παιδί έδειξε την καλλιτεχνική ιδιοφυΐα του όχι μόνο στη μουσική, αλλά και στη λογοτεχνία. Σύμφωνα, με επιθυμία της μητέρας του γράφτηκε το 1828 στη νομική σχολή του πανεπιστημίου της Λειψίας δίχως όμως να σταματήσει να ασχολείται με τη μουσική και την ποίηση. Ύστερα από λίγο, μεταγράφεται στο πανεπιστήμιο της Χάιδελβεγκ. Στην πόλη αυτή παίρνει και τη φήμη καλού πιανίστα.

Είχε φθάσει σε ηλικία 20 χρόνων και ακόμα υπήρχε μέσα του το δίλημμα αν πρέπει ν' ακολουθήσει τη νομική ή την καλλιτεχνία. Το άκουσμα όμως του μάγου τεχνίτη, του τόξου του μεγάλου βιολονίστα Παγκανίνι, τον κάνει έξαλλο από ενθουσιασμό και γυρίζοντας στην Λειψία παίρνει την οριστική απόφαση ν' ακολουθήσει το καλλιτεχνικό στάδιο.

Ρίχνεται στη μελέτη του πιάνου με τη φιλοδοξία να γίνει βιρτουόζος πιανίστας. Αλλά η υπερβολική κόπωση της μελέτης του αχρηστεύει για κάμποσο καιρό το δεξί χέρι. Το γεγονός αυτό του ματαιώνει τα σχέδια της πιανιστικής σταδιοδρομίας, αλλά και τον σπρώχνει στο δρόμο και στο σκοπό που τον προόρισε η μοίρα. Επιδίδεται στη σύνθεση για να μεγαλουργήσει.

Την εποχή εκείνη γράφει και ένα φλογερό άρθρο για τον Σοπέν με την περίφημη φράση: «Κύριοι, αποκαλυφθείτε. Μια μεγαλοφυΐα δίνοντας και το μέτρο της δικής του μεγαλοφυΐας που διαισθάνεται το μεγαλείο του Σοπέν, αλλά και της ψυχικής καλοσύνης και ανωτερότητάς του. Με την πάροδο του χρόνου επέρχεται αλλαγή στο χαρακτήρα του και από χαρούμενος και γελαστός, γίνεται αμίλητος, ονειροπόλος.

Ιδρύει περιοδικό με σκοπό: «τη διατήρηση της λατρείας των παλιών μουσικών και την ανάδειξη των καινούριων ταλέντων». Με την ευκαιρία αυτή, αναδεικνύεται και η γερή συγγραφική φλέβα του.

Στον Σούμαν οφείλονται και τα υπέροχα και γεμάτα αλήθεια λόγια: «Δίχως ενθάρρυνση δεν υπάρχει τέχνη. Στα έρημα νησιά του Ωκεανού, ένας Μότσαρτ ή ένας Ραφαήλ θα έμεναν ψαράδες ή γεωργοί».

Παράλληλα, προβάλλει και τα μουσικά δημιουργήματά του, «Πεταλούδες» (PAPILLONS), «Καρναβάλι» (KARNEVAL), «Συμφωνικές Σπουδές», από τα ποιητικότερα κομμάτια για πιάνο. Παρουσιάζονται και τα πρώτα συμπτώματα της νευροψυχικής αρρώστιας του και ο χαρακτήρας του παίρνει την οριστική μορφή του με μια απάθεια που τρομάζει τους γύρω του. Μιλάει σιγανά και τα λόγια του μόλις ακούγονται.

Μέσα από λίγες ευτυχισμένες στιγμές βγαίνουν μερικά ακόμα αριστουργήματα. Η «Φαντασία», οι «Νοβελλέττες», οι «Παιδικές Σκηνές» (KINDER ZENEN). Το έτος 1840 στάθηκε

σταθμός στη καλλιτεχνική δημιουργία του Σούμαν. Επιδίδεται στο LIED και γράφει κύκλους αριστουργηματικών τραγουδιών. Συνθέτει 4 Συμφωνίες, 1 Κονσέρτο για πιάνο, το Ορατόριο «ο Παράδεισος και η Πέρη» μουσική υπόκρουση για τον MANFRED του Βύρωνα και έργα Μουσικής Δωματίου. Η μοναδική του όπερα του «Γενοβέφα» δεν μπόρεσε να σταθεί οριστικά στη σκηνή γιατί, παρά τα θαυμάσια μέρη της, σαν σύνολο κουράζει. Γενικά, η μουσική δημιουργία του εκφράζει βαθύ συναίσθημα και την ατομικότητα του συνθέτη. Είναι ο κατ' εξοχήν ποιητής συνθέτης, ο αληθινός λυρικός.

Το 1843 ο Μέντελσον του παραχωρεί την έδρα διδασκαλίας της συνθέσεως του νεοϊδρυθέντος τότε Ωδείου της Λειψίας. Μετά δύο χρόνια η υγεία του περιέρχεται σε θλιβερή κατάσταση. Εγκαταστάθηκε στη Δρέσδη. Τριανταπέντε χρόνων και όμως σχεδόν καταδικασμένος. Σιγά σιγά χάνει την επαφή με το περιβάλλον, ζώντας αποκλειστικά με τον εσωτερικό του κόσμο.

Το 1850 του προσφέρεται η θέση του διευθυντή συναυλιών στο Ντύσσελντόρφ, αλλά ο μεγάλος Σούμαν δεν είναι ικανός για να διευθύνει και να επιβληθεί και αναγκάζεται να παραιτηθεί. Η κατάσταση της υγείας του όλο και χειροτερεύει. Μια μέρα, εκεί που διάβαζε εφημερίδα, την πετάει λέγοντας: «Δεν μπορώ να διαβάσω. Διαρκώς ακούω τον φθόγγο ΛΑ». Είναι τα πρώτα σημάδια της τρέλας. Σε λίγο έκανε απόπειρα να πνιγεί στο Ρήνο. Αλλά σώζεται από τους βαρκάρηδες που έτυχαν να είναι εκεί.

Μετά τον έκλεισαν σε νευρολογική κλινική όπου και παρέμεινε κάπου 2 με 2 ½ χρόνια, ώσπου να σβήσει ολότελα, μια θλιβερή μέρα του 1856, το από πριν θολωμένο του πνεύμα.

Στην κορυφή του επιβλητικού μουσικού οικοδομήματος του Σούμαν, προβάλλουν τα LIEDER και τα κομμάτια του για πιάνο και σ' αυτά κυρίως είναι που ο ρομαντικός ποιητής σπάζει όσο μπορεί περισσότερο τα δεσμά για να βυθιστεί στη ψυχή του.

Ο Σούμαν είχε την ευτυχία να βρει στην αφοσιωμένη γυναίκα του Κλάρα και την υπέροχη ερμηνεύτρια των πιανιστικών του έργων που με υποδειγματική προσήλωση τα μελέτησε και με φανατισμό φρόντισε να τα διαδώσει. Στα 40 χρόνια που επέζησε, αισθάνθηκε την ικανοποίηση να δει το έργο του μεγάλου συντρόφου της αναγνωριζόμενο και επισύρον το θαυμασμό όλου του πολιτισμένου κόσμου.

Ο Λίστ είπε τα εξής χαρακτηριστικά λόγια: «Κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί στον καλλιτεχνικό κόσμο πιο αρμονική από την ένωση του άντρα που δημιουργεί με τη γυναίκα που ερμηνεύει τα έργα του. Του συνθέτη που αντιπροσωπεύει την ιδέα, με τον ερμηνευτή που την πραγματοποιεί».